

„Rola Rolnika by upadku unikał”

„Rola rolnika by upadku unikał” – pod tym hasłem Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego prowadzi w 2020 roku większość swoich działań prewencyjnych. „Upadki osób” to grupa zdarzeń wypadkowych, do których najczęściej dochodzi podczas pracy w gospodarstwach rolnych. W 2019 roku Kasa wypłaciła 10.295 jednorazowych odszkodowań za wypadki przy pracy, z czego około połowa (4 975) dotyczyła „upadków osób”. W ich wyniku 6 rolników straciło życie.

Większości wypadków przy pracy można zapobiec, jeśli zostaną wcześniej podjęte odpowiednie działania prewencyjne. Warto pamiętać, że poprawa bezpieczeństwa pracy w gospodarstwie rolnym nie zawsze wiąże się z koniecznością angażowania dużych środków finansowych. Bardzo często wystarczy świadomość zagrożeń występujących w gospodarstwie oraz konsekwentne ich eliminowanie. Bezpieczeństwo jest bezcenną wartością i integralnym elementem dobrze prowadzonego gospodarstwa.

Wśród zdarzeń z grupy upadek osób zgłoszonych do KRUS w 2019 roku najczęściej odnotowano:

- upadki na nawierzchni podwórzy, pól, ciągów komunikacyjnych (36,9%);
- upadki z wysokości tj. drabin, schodów, podestów, strychów, poddaszy, drzew (27,8%);
- upadki z ciągników, przyczep i maszyn rolniczych (15,3%);
- upadki na nawierzchni w pomieszczeniach inwentarsko-gospodarczych (15,1%).

Wypadki przy pracy nie są dziełem przypadku, ale też nie są nieuniknione. Spowodowane są one skumulowaniem nieprawidłowości w środowisku pracy. Z analiz Kasy wynika, że do zdarzeń z grupy upadek osób dochodziło głównie wskutek:

- złego stanu nawierzchni podwórzy (nierówne, śliskie, grząskie) – 26,1%;
- nieużywania odpowiedniego obuwia roboczego – 12,8%;
- niedostatecznej koncentracji uwagi na wykonywanej czynności – 6,2%;
- niekorzystania lub nieprawidłowego sposobu wchodzenia i schodzenia z drabin, podestów i rusztowań podczas pracy na wysokości – 5,1%;
- wad konstrukcyjnych budynków, schodów i stanowisk zwierząt, niezabezpieczonych otworów zrzutowych i kanałów gnojowych, progów w otworach drzwiowych, różnic poziomów powierzchni – 5,0%;
- nieprawidłowego sposobu wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, przyczep i wozów – 5,0%

To, czy prace na wysokości będą bezpieczne, zależy przede wszystkim od Ciebie!

Rolniku, zmniejsz ryzyko upadku:

- Utwardź i wyrównaj podwórze gospodarstwa, zachowuj porządek w obejściu, dbaj o stan techniczny ciągów komunikacyjnych, stosuj nawierzchnie antypoślizgowe, dbaj o ich czystość oraz właściwe rozmieszczenie i oświetlenie, odprowadzaj wody opadowe, a zimą posypuj je piaskiem.

- Używaj właściwego obuwia roboczego, które zmniejszy niebezpieczeństwo poślizgnięć i potknięć, przylegające do kostki z protektorowaną podeszwą i usztywnieniem kostki oraz zabezpieczeniem palców np. w postaci metalowego noska. Oczyszczaj buty po zakończeniu pracy.
- Korzystaj z drabinek, schodków, pomostów montowanych przy maszynach, kabinach, przyczepach. Pamiętaj o wchodzeniu i schodzeniu z maszyn i urządzeń rolniczych twarzą do szczebli. Dbaj o czystość schodów i drabinek. Ustawiaj maszyny i urządzenia rolnicze na równej, utwardzonej powierzchni - najlepiej w garażu, pod wiatą lub w innym wydzielonym miejscu.
- Przestrzegaj zasad bhp podczas prac remontowo - budowlanych w gospodarstwie. Prace na wysokościach wykonuj na stabilnych podestach zabezpieczonych barierkami. Stosuj sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości, odpowiedni do rodzaju i warunków wykonywanej pracy, np. szelki bezpieczeństwa.
- Używaj odpowiednich, bezpiecznych drabin oraz podestów z barierkami ochronnymi do prac na wysokości. Wchodź i schodź zawsze przodem do drabiny. Drabina używana w obejściu gospodarskim powinna być bezpieczna: wykonana z mocnych podłużnic, których odległość jednej od drugiej wynosi minimum 0,3 m; z mocnymi szczeblami, przymocowanymi do podłużnic w odstępach nie większych niż 0,3 m; wyposażona w zabezpieczenie przed przechyleniem, odchyleniem do tyłu i poślizgiem: u góry – haki zaczepowe, u dołu – zakończenie gumowe lub ostre, dostosowane do podłoża; wyposażona dodatkowo w uchwyty służące do przytrzymywania się w czasie wchodzenia i schodzenia. Przy korzystaniu z drabin przenośnych pamiętaj, żeby kąt nachylenia drabiny nie przekraczał 65°–75° ze względu na możliwość odchylenia do tyłu. Drabinę w pozycji pionowej montuj na stałe w odległości co najmniej 0,15 m od ściany, aby możliwe było swobodne i pewne stawianie stopy na szczeblach. Podczas prac na drzewach korzystaj z różnego rodzaju bezpiecznych drabin (rozstawnych, wysięgnikowych). Mocuj je stabilnie do drzewa i unikaj stawiania na konarach oraz gałęziach.
- Zachowaj szczególną ostrożność przy posługiwaniu się drabinami w pobliżu napowietrznych przewodów elektrycznych.
- Wyposaż schody i otwory zrzutowe w poręcze i balustrady, zabezpieczaj otwory przykrywkami. Schody powinny być mocne, zawsze czyste, wykonane z antypoślizgowego materiału i wyposażone w wygodne poręcze umieszczone z obu stron na wysokości 1,1 m – jeżeli mają powyżej 5 stopni. Najbardziej bezpieczne są schody o kącie nachylenia 30°, o wysokości 0,17 m i głębokości około 0,29 m. Włazy stropowe zabezpiecz od góry barierką na wysokości 1,1 m oraz listwą zaporową przypodłogową o wysokości 0,15 m, chroniącą przed wypadnięciem w razie poślizgnięcia. Włazy ściennie zabezpiecz uchylną barierką chroniącą przed wypadnięciem. Przy włazach stropowych i ściennych na strychy przymocuj boczne uchwyty ułatwiające wchodzenie i schodzenie z drabiny, oraz uchwyt do zaczepiania drabiny, a w przypadku używania schodów – poręcze.
- Wszelkie prace wymagające wchodzenia do zbiorników gnojowicy czy szamb powinny być wykonane z asekuracją drugiej osoby.
- Progi i nierówności oznacz tak, aby były widoczne dla osób poruszających się po gospodarstwie, np. poprzez pomalowanie intensywnym kolorem.
- Utrzymuj w dobrym stanie podłogi pomieszczeń, usuwaj nierówności, wystające gwoździe itp. Narzędzia składaj w wyznaczonych stałych miejscach, aby zapobiec ich przypadkowemu upadkowi lub potknięciu się o nie.
- Znajdujące się w obrębie podwórka miejsca stwarzające zagrożenie należy odpowiednio zabezpieczyć.
- Używaj pasów transportowych lub taśm do zabezpieczenia transportowanych materiałów. Przewoź osoby wyłącznie środkami transportu do tego przystosowanymi, nigdy na ładunkach objętościowych,

blotniku ciągnika czy zaczepach. Przed przystąpieniem do zwózki materiałów objętościowych ciągnikiem, ustal sposób porozumiewania się między kierującym a osobą układającą ładunek na przyczepie, aby każdy ruch ciągnika był sygnalizowany, a tym samym bezpieczny. Opuszczaj przyczepę po drabinie.

➤ Zaplanuj swoją pracę, rób przerwy na odpoczynek, nie pracuj kiedy jesteś chory, zmęczony, zestresowany lub pod wpływem alkoholu, środków psychotropowych albo odurzających.

Rolniku! przeprowadź w swoim gospodarstwie ocenę ryzyka wypadków z grupy „upadek osób” w oparciu załączoną listę kontrolną.

**Lista kontrolna
Ocena gospodarstwa rolnego pod kątem zagrożeń
przyczyniających się do zaistnienia ryzyka wypadków z
grupy „upadek osób”**

Lp.	Wyszczególnienie	Tak	Nie	Nie dotyczy
1.	Porządek w obrębie podwórza, obejścia i stanowisk pracy oraz w pomieszczeniach gospodarskich			
2.	Wydzielone ciągi komunikacyjne, place manewrowe, itp.			
3.	Odprowadzenie wód opadowych			
4.	Oddzielenie części mieszkalnej gospodarstwa od produkcyjnej			
5.	Nawierzchnia podwórza w dobrym stanie, bez nierówności, utwardzona, nieśliska			
6.	Uporządkowane ciągi komunikacyjne, niezastawione, bez porzuconych przedmiotów, narzędzi, leżących przewodów elektrycznych itp.			
7.	Oświetlone podwórze i stanowiska pracy oraz wnętrza budynków gospodarczych			
8.	Brak ubytków i nierówności podłóg i posadzek w budynkach			
9.	Oznakowane progi w wejściach i przejściach			
10.	Zabezpieczenia drzwi przed samoczynnym zamykaniem			
11.	Otwory w stropach i ścianach służące do zrzucania pasz i słomy zabezpieczone balustradami, składającymi się z poręczy ochronnych umieszczonych na wysokości co najmniej 1,1m i krawężników o wysokości co najmniej 0,15 m, licząc od poziomu stropu pod poddaszem			
12.	Schody			
	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo wykonane stopnie (kąt nachylenia 30°, wysokość/głębokość stopnia – 0,17m/0,29m) • dobra przyczepność i czystość nawierzchni • poręcze (przy schodach powyżej 5 stopni) • brak ubytków w stopniach schodów • niezastawione przedmiotami • zadaszenie schodów zewnętrznych 			
13.	Ciągniki rolnicze			
	<ul style="list-style-type: none"> • dobry stan i czystość stopni wejściowych • ład i porządek w kabinie, brak porzuconych narzędzi i innych przedmiotów 			
14.	Schody, drabinki, podesty ułatwiające wchodzenie i schodzenie z przyczep używanych w gospodarstwie			

15.	Stanowiska, kojce i boksy dla zwierząt zbudowane w sposób, który umożliwia karmienie i pojenie bez wchodzenia do środka, a także otwieranie drzwi na zewnątrz			
16.	Zabezpieczenia antypoślizgowe na ciągach komunikacyjnych, w pomieszczeniach związanych z obsługą zwierząt, gdzie występuje woda i odchody			
17.	Brak zagrożenia dla osób postronnych ze strony psów stróżujących (kojce i wybiegi)			
18.	Używanie obuwia roboczego z podeszwą antypoślizgową i usztywniającego staw skokowy			
19.	Dostępność sprzętu asekuracyjnego do pracy w zbiornikach i na wysokości			
20.	Drabiny			
	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo ustawione, pod kątem nieprzekraczającym 65°-75° oraz wystające ponad powierzchnię wchodzenia na co najmniej 0,75 m • posiadające zabezpieczenia przed przewróceniem i osunięciem (haki zaczepowe, zakończenia gumowe lub ostre) • czyste, w dobrym stanie technicznym 			
21.	Wyposażenie w sprzęt wspomagający transport ręczny (np. taczki, wózki, windy, liny)			
22.	Wydzielony i wygradzony wybieg dla drobiu oraz systematyczne sprzątanie pomiotu ptasiego			

Placówka Terenowa
KRUS w Jaśle

Źródło:
www.krus.gov.pl